

SOS

Back to nature

Revolutionair doorontwikkeld natuurgras schiet noodlijdenden te hulp

We hebben allemaal kunstgras in rap tempo zien opkomen om ons heen de afgelopen jaren. Kunstgras is handig wanneer velden druk bespeeld zijn. Maar ze zijn ook stervensduur. Door de crisis staat natuurgras weer bovenaan lijstjes bij menige club en gemeente en heeft men weer terechte aandacht voor de indrukwekkende ontwikkelingen op het gebied van natuurgras.

Auteur: Santi Raats

Kunstgras sportvloeren zijn met name het afgelopen decennium in een grote vaart de markt opgekomen en hebben een stormachtige productontwikkeling meegemaakt. Ze zijn handig wanneer velden druk bespeeld worden. Maar veel kunstgrasgebruikers evalueren dat kunstgras minder lang ligt dan aanvankelijk was gedacht en dat het onderhoud meer kost dan gedacht. Wanneer een kunstgrasveld niet intensief genoeg wordt gebruikt, is het dus duurkoop. *Back to nature* is hier en daar al het credo.

Revolutionaire natuurgrasontwikkelingen

Kunstgras lijkt prestige te betekenen voor veel clubs en gemeenten, maar volgens profvoetballers is natuurgras pas écht sexy. Veel lezers van dit blad geven hen gelijk, alhoewel om meerdere redenen: natuurgras heeft de afgelopen jaren revolutionaire ontwikkelingen doorgemaakt, die alleen nauwelijks opvielen in de schaduw van de

Top natuurgras selecteert zich, net zoals top atleten, uit door de beste genen

kunstgrasbombarie. De wielrenners die voorop rijden in de bergen in week drie van de Tour de France, Federer en Nadal, en Usain Bolt hebben iets gemeen: zij zijn ultieme forces of nature die met andere titanen de strijd aangaan in de sport. Zij bezitten genetisch talent, maar zijn tevens op en top getraind. Natuurgras voor sportvelden kun je met deze topatleten vergelijken; natuurgras voor sportvelden is 'de natuur in optima forma'. Voor de creatie van één topgras hebben grasveredelaars minstens tien jaar lang met hun neus vlak boven ontelbare grassoorten gehangen om in het veredelingsproces zoveel mogelijk en zo sterk mogelijke eigenschappen naar boven te krij-

gen als maar kan. De topgrassen zijn inmiddels zo sterk dat zij ultrakort gemaaid kunnen worden, dubbel zo vaak bespeeld kunnen worden zonder dat dit een letterlijke kaalslag betekent, ziektes zoals roest van het lijf houden, en zijn ook genetisch zo sterk dat ze onder alle omstandigheden hun mooie groene kleur behouden.

Supersnelle grasmengsels

De grasmengsels SOS van graszaadbedrijf Barenbrug, Coldstart van Top Green en Coldmaster van Innoseeds zijn de Ferrari's onder de grasmengsels. Ze komen sneller op dan welk gras dan ook en kiemen al bij lage temperaturen, zodat ervan geprofi- teerd kan worden door het hele jaar, ook in koude wintermaanden. Terreinmeesters zaaien dit graszaadmengsel met name op kaal gespeelde plekken in een veld, zodat de speelschade zich snel herstelt. Sinds dit jaar zijn ze erg populair onder fieldmana- gers. Met name speelschades kunnen er goed de extra benodigde aandacht mee krijgen. Dit supersnelle grasmengsel werkt tot nu toe het beste als regelmatige aanvulling, want dit gras wordt ook snel weer weggespeeld.

Maarten van Heck, gemeente Valkenswaard (*genomineerde Fieldmanager of the Year, Young High Potential*):

'Bij onze gemeente waren ze van SOS nog niet overtuigd. Dus heb ik privé het mengsel uitgetoetst op een stukje land dat ik onlangs erbij heb gekocht. Ik zag duidelijk verschil. Binnenkort zullen we bij de gemeente dit waarschijnlijk wel uitproberen bij de kaal gespeelde stukken rond het doel. Het is wel grof gras dat snel in de aar schiet. Kooimaaiers kunnen die niet maaien, dus dan moeten we een extra ronde met de cirkelmaaier doen. Coldmaster ken ik nog niet. Het lijkt me wel ideaal om in het vroege voor- jaar alvast door te zaaien om de mat langer mee te laten gaan.'

Jac de Groot, gemeente Roosendaal (*genomineerde Fieldmanager of the Year*):

'Ik heb het snel opkomende graszaad als redmiddel gebruikt in het najaar op kale plekken in een hoofdveld. Het gras kwam supersnel op, maar werd door het gebruik toch grotendeels weer weggespeeld. Uiteindelijk zijn de kleine plekjes wel wat dicht- gegroeid, maar bijvoorbeeld in het doelgebied hield het gras toch geen stand. Mijn doel was dus uiteindelijk niet bereikt, voor mij is het dus alleen iets voor herstel van de grasmat na bijvoorbeeld een paardenconcours.'

Graszaad in een meststofjasje

Gecoate meststoffen voor sportvelden zijn meststoffen die langzaam vrijkomen. Bij gecoat graszaad worden meststoffen als een jasje rond het graszaadje heengeslagen. Als het graszaad de grond ingaat, doen de meststoffen direct hun werk voor de belang- rijke eerste groeifase van de grasplant. Hierdoor komt het gras snel op, waardoor het onkruid en straatgras wegconcurrert en een dikke zode ontstaat. iSeed, het met kunstmest verzwaarde graszaad van Innoseeds, de met zeewier gecoate SV7 en SV8- mengsels van Barenbrug en de met mycorrhiza's gecoate Micromax van Euro Grass- het bedrijf dat zich van oudsher voornamelijk richt op genetisch sterke rassen die vervolgens een goede basis zijn voor mengsels- zijn de afgelopen jaren de bekendste pro- ducten, maar Headstart van Limagrain is al vele jaren langer op de markt. Bij Headstart wordt het graszaad verzwaard met een kiemstimulerende coating op basis van algen/zeewierextract. Een doorontwikkelde Headstart Cold bevat nu extra nutriënten. Top Green biedt een soortgelijk product: Rapid Green en Innoseeds heeft sinds kort GroMax.

Maarten van Heck, gemeente Valkenswaard: "We hebben jarenlang gewerkt met Headstart. Goed resultaat. Nu werken we met SV7 met mestcoating van Barenbrug. Gecoate grasmengsels werken goed: het gras komt vlug op en is vaak een mooi type gras om te zien. De velden zijn hierdoor altijd mooi dichtgegroeid voordat het seizoen begon, ook wanneer de velden maar zes weken rust hadden.'

Jac de Groot, gemeente Roosendaal: 'Ik heb zelf jarenlang iSeed op de Grassmastervelden gebruikt. Het werkt fantastisch, je krijgt supersnel een hartstikke groen veld, beter kan het niet, maar het is wel een stuk duurder dan graszaad en kunstmest apart toedienen. Door de bezuinigingen heb ik dit helaas moeten laten vallen. Bij Headstart kiemt het graszaad sneller door de hor- moonhulling, waardoor het inderdaad een voorsprong heeft.'

Staalmat onder het veld

Veldbeemd is sterk door uitlopers, maar breedbladig en stug. Om een sportveld mooi te maken, zien velen graag engels raaigras, dat snel groeit. Dit type gras is echter niet sterk door gebrek aan uitlopers. RPR van Barenbrug is een type engels raaigras dat afrekenet met dit mankement: het is zodanig ontwikkeld, dat het uitlopers kent en dus mooi en snel is, maar ook niet-stressge- voelig, zelfherstellend en kort maaibaar!

Maarten van Heck: 'Lijkt me een goede zet. Standvastigheid levert minder speelschade op. Het herstel hiervan kost ons team altijd veel tijd.'

Jac de Groot: 'Dit is inderdaad een opzienbarende ontwikkeling, heb het alleen nog niet uitgetoetst of ervaren.'

Uitgekiend voorgekiemd

Voorgekiemd graszaad ontstaat na een uitgekiend proces. Met vocht en een verhoogde temperatuur wordt de kiemrust van het sterkste maar traaggroeiende gras voor een sportveld, geheten veldbeemdgras, vroegtijdig verbroken. Net voor het kiempje door de zaadhuid komt, worden de omgevingsomstandigheden weer hersteld. Het resultaat: een versnelde opkomst van het veldbeemd met vijf tot zeven dagen eerdere kieming. Het aandeel veldbeemd zal daardoor in de grasmat hoger zijn en de grasmat sterker zijn. Pregerm van Innoseeds is jaren toegepast en nu vervangen door GroMax.

Maarten van Heck: ‘Het zou kunnen dat dit werkt, maar je hebt waarschijnlijk wel ideale groeiomstandigheden nodig om het gras voorts goed te laten groeien. Of je zult strak moeten monitoren om de perfecte groeiomstandigheden te waarborgen. Met automatische berekening lijkt het mij minder moeilijk om hiermee te werken dan wanneer je met buizen en haspels moet sjouwen. Dat laatste is niet te doen.’

Jac de Groot: ‘Ik heb zelf jarenlang iSeed op de Grassmastervelden gebruikt. Het werkt fantastisch, je krijgt supersnel een hartstikke groen veld, beter kan het niet, maar het is wel een stuk duurder dan graszaad en kunstmest apart toedienen. Door de bezuinigingen heb ik dit helaas moeten laten vallen. Bij Headstart kiemt het graszaad sneller door de hormoonomhulling, waardoor het inderdaad een voorsprong heeft.’

Boerengras Reloaded

Westerwolds is een boerengras dat in agrarische bedrijven voornamelijk werd ingezet als voedsel voor het vee. Het imago van dit gras was nooit chique genoeg voor de sportwereld, maar is desalniettemin door de grasindustrie opgepikt voor sportvelden. Hierdoor is het Westerwolds-imago weer opgepimpt. Het boerengras wordt toegepast in onder meer de supersnelle grasmengsels Coldmaster en SOS, waarbij het fijnbladige Westerwolds zorgt voor een snelle kieming. Een andere grassoort binnen deze mengsels (four turf) zorgt voor een hechte, stabiele grasmat, zodat het gras stevig blijft liggen en niet zomaar kan worden weggespeeld.

Maarten van Heck: ‘Ik heb tijdens mijn opleiding Beheerder Sportvelden bij Cees Kortekaas in Den Haag een veld met Westerwolds gezien, dat hij had aangelegd om te zien of het werkte. Daar was niet veel meer van over, het gras was haast volledig weggespeeld. Het gras heeft een lage bespelings tolerantie, maar het haalt wel voordeel uit zijn snelle opkomst, waardoor het in mengsels wordt verwerkt.’

Jac de Groot: Lijkt me een goede ontwikkeling, maar ik heb er zelf nog geen ervaring mee.

Miniklaver: back to the future

In de jaren dertig lieten terreinmeesters al klaver opkomen op hun sportvelden. Waarom: het veld was hierdoor altijd groen, ook in droge tijden en de plantjes haalden stikstof uit de lucht en brachten dat mooi de grond in voor de grasplant. Zo kende een sportveld zijn eigen, natuurlijke bemestingsregime. Er zijn al langer klavers op de markt voor gazons en sportvelden, maar het merendeel van de sportveldbeheerders van tegenwoordig heeft een negatief beeld van klaver: het wordt al jaren gezien als onkruid en als zodanig weggespoten. Men beweert dat de bal er niet goed door rolt of dat de betreding anders voelt. Maar het klavertje is sinds kort weer helemaal terug van weggeweest! Bijvoorbeeld MicroClover van Innoseeds en TurfClover van Barenbrug zijn helemaal doorontwikkeld tot het zo miniem mogelijk is geworden in omvang. Het miniklavertje zorgt nu op sportvelden dus voor stikstofbinding en een evergreen veld, zonder de negatieve bijwerkingen zoals minder goede veldbespeling.

Maarten van Heck: ‘Klaver zal voor sportvelden een hele omschakeling zijn. Ik heb er mijn bedenkingen over of de bonden een dergelijke ontwikkeling überhaupt zouden toejuichen. Postzegelparkjes kun je er wel mooi groen mee houden, of een fairway, mits kort gehouden.’

Jac de Groot: ‘De stikstoftheorie klopt en het onkruidvooroordeel van de beheerders ook. Daarom heb ik het zelf nog niet gebruikt en ik heb er trouwens ook nog geen echte voorbeelden van gezien.’

Uit het door BNR Nieuwsradio en de VVCS uitgevoerde onderzoek onder profspelers uit de Eredivisie en Jupiler League bleek dat 91 procent liever op natuurgras speelt. Voor de overgrote meerderheid die voor echt gras gaat, is het meest genoemde argument voor die keuze dat bij voetbal nu eenmaal echt gras hoort. ‘Ze willen het gras ruiken en vies van het veld komen,’ concludeert VVCS-voorzitter Danny Hesp.